

ĒTIKAS KODEKSS

APSTIPRINĀTS
Ar RSU Sarkanā Krusta medicīnas
koledžas padomes 11.12.2025. lēmumu
Nr. 8-1

Spēkā no 12.12.2025
Ar RSU Sarkanā Krusta medicīnas
koledžas direktora rīkojumu
Nr. 1-8/2026/01

Izglītības iestādes reģistrācijas Nr. 3397702502; PVN reģistrācijas nr. 90000809720; Jāņa Asara iela 5, Rīgā, LV-1009, Latvija; tālr. 67296929, e-pasts: rsuskmk@rsu.lv, www.rcmc.lv

Pamata versija 08.02.2018; Grozījumi: 29.08.2024.

I. Vispārīgie noteikumi

- 1.1. Rīgas Stradiņa universitātes Sarkanā Krusta medicīnas koledžas (turpmāk - Koledža) Ētikas kodeksa (turpmāk – Kodekss) mērķis ir atgādināt par ētikas pamatprincipiem un prasībām, kas jāievēro, lai Koledža sekmīgi pildītu savu **misiju** – sagatavot augstas kvalitātes speciālistus, lai studiju laikā iegūtās zināšanas, attieksme un prasmes būtu atbilstošas veselības aprūpes jomas vajadzībām un ilgtspējīgai attīstībai, būtu iekļaujošas un balstītos humānismā kā vienā no Sarkanā Krusta pamatprincipiem tā kopā veidojot stabilu pamatu mūžizglītībai un pētniecībai.
- 1.2. Kodeksa uzdevums ir precizēt ētikas normas, kuras Koledžas studējošajiem un izglītojamajiem, docētājiem, pedagogiem un Koledžas darbiniekiem jāievēro attieksmē pret Koledžu, savā profesionālajā darbībā, savstarpējā saskarsmē, kā arī attiecībās ar citām institūcijām.

II. Ētikas principi Koledžā

- 2.1. Objektivitāte un godīgums:
 - 2.1.1. savus pienākumus un uzņemtās saistības pildīt pēc labākās sirdsapziņas;
 - 2.1.2. uzturēt taisnīgas, uz cieņu un uzticēšanos balstītas attiecības;
 - 2.1.3. uzklaut konstruktīvu kritiku, būt gatavam atzīt pieļautās kļūdas un labot tās;
 - 2.1.4. vērsties pret jebkādu diskrimināciju dzimuma, vecuma, reliģijas, politiskās pārliecības, nacionalitātes, rases, seksuālās orientācijas u.c. dēļ;
 - 2.1.5. savstarpējā komunikācijā izturēties ar cieņu vienam pret otru, balstīties tikai uz objektīvi pārbaudītu informāciju, neizplatīt patiesībai neatbilstošas ziņas;
 - 2.1.6. vērsties pret jebkādam diskriminācijas pazīmēm darbinieku atlasē un kandidātu izvirzīšanā paaugstinājumam.
- 2.2. Atklātība un lojalitāte:
 - 2.2.1. ar profesionālo darbību Koledžā saistītajos publiskajos izteikumos paust viedokli atbilstoši sava amata pilnvarojumam un Koledžas iekšējos normatīvajos dokumentos noteiktajai kārtībai;
 - 2.2.2. rūpēties par Koledžas prestižu; saudzēt tās īpašumu;
 - 2.2.3. savās darbībās un izteikumos būt lojāliem gan vienam par otru, gan Koledžu;
 - 2.2.4. apzināties, ka katra atsevišķa darbinieka, studējošā un izglītojamā uzvedība un rīcība veido Koledžas kopējo tēlu sabiedrībā;
 - 2.2.5. respektēt uzskatu un viedokļu izteikšanas brīvību, vienlaikus vērsties pret augstprātību, izsmieklīgu un neobjektīvātību;
 - 2.2.6. vērsties pret jebkādam korupcijas izpausmēm Koledžā un informēt Koledžas vadību par ikvienu šādu gadījumu;
 - 2.2.7. savlaicīgi novērst konflikta rašanās iespējamību. Nepieļaut konfliktu risināšanā vai kritikas izteikšanā personas cieņas aizskaršanu, rupjības, fizisku iespaidošānu;
 - 2.2.8. Nepieļaut, ka notiek jebkāda veida nevēlama vārdiska, nevārdiska vai fiziska seksuāla rakstura rīcība, kuras mērķis vai sekas ir kādas personas cieņas aizskaršana, jo īpaši, ja tā rada iebiedējošu, naidīgu, degradējošu, pazemojošu vai aizskarošu vidi.

- 2.2.9. atzīt neētisku rīcību vai nekorektu polemiku.
- 2.3. Godprātība un taisnīgums:
- 2.3.1. Studentiem un izglītojamajiem godprātīgi studēt/mācīties, docētājiem, pedagogiem un administrācijas darbiniekiem godprātīgi pildīt darba pienākumus, neizmantot amata stāvokļa priekšrocības personīgā labuma gūšanai sev vai citai personai;
 - 2.3.2. atbalstīt tos, kas tikko uzsākuši mācību vai darba gaitas Koledžā, dalīties ar viņiem savās profesionālajās zināšanās, pieredzē un praksē; nepieļaut pazemošanu, publisku kritiku, cinisku attieksmi un nomelnošanu;
 - 2.3.3. paškritiski atzīt un labot pieļautās kļūdas, censties nepieļaut ļaunprātīgu citu personu zināšanu trūkuma un kļūdu izmantošanu;
 - 2.3.4. ja savas darbības vai bezdarbības rezultātā var ciest Koledžas infrastruktūra, savlaicīgi informēt Koledžas administrāciju;
 - 2.3.5. uz kļūdām mācību procesā vai darbā norādīt personīgi;
 - 2.3.6. izglītības ieguves procesā veicināt objektivitāti, personisko atbildību, savstarpējo cieņu un uzticēšanos, labu mācīšanas un mācīšanās, un sasniegto rezultātu vērtēšanas praksi.
 - 2.3.7. atvainoties par neētisku rīcību;
 - 2.3.8. ievērot akadēmisko godīgumu – studentiem un izglītojamajiem patstāvīgi veikt uzdevumus, norādot avotus, nepieļaut plagāti, nepieļaut krāpšanās metodes eksāmenos un citos pārbaudes darbos. Docētājiem un pedagogiem - neizmantot MI ģenerētu saturu bez atsaucē, neizpaust eksāmenu saturu, vērtēt darbus pēc vienotiem kritērijiem, bez personiskām simpātijām/antipātijām. Studējošo, izglītojamo un akadēmiskā personāla pienākumus ievērot savā darbā akadēmisko godīgumu un nepieļaut plagātu regulē Nolikums par akadēmisko godīgumu.
- 2.4. Cieņa pret citiem:
- 2.4.1. nepieļaut jebkāda veida necieņu pret citiem, t.i. izturēties pret visiem ar cieņu un profesionālu attieksmi, nepieļaujot aizvainojošu, diskriminējošu vai pazemojošu rīcību, valodu vai uzvedību;
 - 2.4.2. nepieļaut jebkāda veida seksuālu uzmākšanos, t.i. personai nevēlamu seksuāla rakstura fizisku, mutvārdu vai rakstveida darbību, kas vērsta uz cieņas aizskaršanu un, kas nostādījusi personu iebiedējošos, naidīgos, pazemojošos, degradējošos vai aizskarošos apstākļos;
 - 2.4.3. nepieļaut seksuālu kibersuzmākšanos, t.i. uzmākšanos, izmantojot informācijas un komunikācijas tehnoloģijas (piemēram, nelūgta attēla, video vai cita līdzīga materiāla, kurā attēloti dzimumorgāni, nosūtīšana personai; pornogrāfiska satura radīšana), ja šāda rīcība minētajai personai varētu radīt smagu psiholoģisku kaitējumu;
 - 2.4.4. nepieļaut fizisku aizskārumu t.i. jebkāda veida nevēlams fizisku kontaktu – pieskārieni, apskāvienu, satveršana, skūpstīšana, kniebšana;
 - 2.4.5. nepieļaut vārdisku aizskārumu t.i. personas klātbūtnē – seksuāli aizskarošas piezīmes, seksualizēti joki, komentāri par ārieni vai privāto dzīvi, uzmācīgi aicinājumi uz tikšanos vai stāties dzimumattiecībās. Attālinātā vidē – seksuāli aizskaroša satura vēstules, e-pasti, īsziņas, balss ziņas;
 - 2.4.6. nepieļaut nevārdisku aizskārumu t.i. seksualizēti žesti, dzimumakta imitēšana, atkailināšanās, skaņas, sejas mīmika, erotisku vai pornogrāfisku attēlu demonstrēšana, kā arī nosūtīšana pa pastu, e-pastu vai ziņu apmaiņas lietotnēs.

III. Ētikas pamatprasības studējošajiem un izglītojamajiem

- 3.1. Studēt/mācīties atbilstoši Koledžas studiju/mācību plānos noteiktajām prasībām un termiņiem.
- 3.2. Ievērot akadēmiskā godīguma principus. Uzskatīt par nepieņemamu ierakstu viltošanu, pašplagiātismu, un plagiātismu – cita rakstītāja vai runātāja ideju, frāžu, teikumu vai garāku teksta fragmentu izmantošanu bez atbilstošas atļaujas vai atsaucēm.
- 3.3. Mācību (studiju) procesā izmantot mākslīgā intelekta rīkus tiktāl, ciktāl tas nav pretrunā ar akadēmisko godīgumu.

- 3.4. Izturēties ar cieņu pret citiem Koledžas studentiem, izglītojamajiem, docētājiem, pedagogiem, administrācijas darbiniekiem; nepieļaut viņu izsmieklus un iebiedēšanu.
- 3.5. Būt objektīvam, publiski vērtējot docētāju un pedagogu sagatavotību, spējas un centienus.
- 3.6. Ievērot ētikas principus komunikācijā sociālajos tīklos, tai skaitā, informācijas izplatīšanā, komentāros, viedokļa paušanā, kas satur pārprotamu vai pazemojošu attieksmi pret Koledžu, studentiem, izglītojamajiem, docētājiem un pedagogiem, administrācijas darbiniekiem.
- 3.7. Ierasties uz nodarbībām savlaicīgi, pirms docētāja un/vai pedagoga.
- 3.8. Izslēgt nodarbību laikā mobilo telefonu un/vai citas ar nodarbību nesaistītas ierīces, kas varētu traucēt nodarbības gaitu un pārējos studējošos un izglītojamus.
- 3.9. Respektēt pacienta tiesības un neizmantot mobilajās ierīcēs pieejamo fotografēšanas, filmēšanas vai ieraksta funkcijas praktisko nodarbību vai prakses norises laikā.
- 3.10. Ja nepieciešams, palīdzēt docētājam un/vai pedagogam sakārtot nodarbībām paredzēto mācību telpu.
- 3.11. Uzskatīt par nepieļaujamu nodarbību apmeklēšanu virsdrēbēs un siltajos āra apavos (rudē, ziemā).

IV. Ētikas pamatprasības docētājiem un pedagogiem

- 4.1. Pilnveidot savas pedagoģiskās un profesionālās kompetences.
- 4.2. Veikt pierādījumus balstītu zinātniski pētniecisko darbu.
- 4.3. Nesavtīgi nodot savas zināšanas un pedagoģisko pieredzi mazāk pieredzējušiem kolēģiem.
- 4.4. Nepieļaut attiecībās ar studentiem un izglītojamajiem jebkādas protekcijas, korupcijas vai diskriminācijas tendences. Objektīvi vērtēt studējošo un izglītojamo sasniegtos rezultātus - zināšanas, prasmes un kompetences.
- 4.5. Nepieļaut nelikumīgu samaksu par apmācību un konsultācijām.
- 4.6. Informēt studējošos un izglītojamus par savām prasībām vai izmaiņām tajās savlaicīgi.
- 4.7. Nodrošināt studējošajiem un izglītojamajiem nepieciešamo konsultāciju sniegšanu.
- 4.8. Ievērot akadēmisko godīgumu, tai skaitā, neuzdot par savām studentu un izglītojamo radītās oriģinālās idejas un neizmantot tās savās publikācijās bez norādes uz idejas autoru, tajā skaitā, nepieļaut arī pašplaģiātismu.
- 4.9. Mācību (studiju) procesā izmantot mākslīgā intelekta rīkus tiktāl, ciktāl tas nav pretrunā ar akadēmisko godīgumu.
- 4.10. Neizcelt sava studiju kursa nozīmi, noniecinot citus studiju kursus.
- 4.11. Izvairīties no darbībām, kas varētu mazināt studējošo un izglītojamo cieņu un respektu pret citiem docētājiem, pedagogiem un administrācijas darbiniekiem.
- 4.12. Veicināt studējošo un izglītojamo potenciāla attīstīšanu un personības pilnveidi.
- 4.13. Uzklaut un respektēt studējošo un izglītojamo domas un viedokli.
- 4.14. Ievērot ētikas principus komunikācijā sociālajos tīklos, tai skaitā, informācijas izplatīšanā, komentāros, viedokļa paušanā, kas satur pārprotamu vai pazemojošu attieksmi pret Koledžu, studējošajiem un izglītojamajiem, docētājiem un pedagogiem, administrācijas darbiniekiem un pacientiem.
- 4.15. Veicināt ētiskas un tikumiskas kultūras veidošanos izglītības vidē.

V. Ētikas pamatprasības Koledžas darbiniekiem un administrācijas darbiniekiem

- 5.1. Būt objektīvam lēmumu pieņemšanā, norobežoties no personīgajām interesēm un ārējās ietekmes.

- 5.2. Izvairīties no situācijām, kurās varētu rasties reāls, iespējams vai šķietams interešu konflikts vai korupcijai labvēlīgi apstākļi.
- 5.3. Izmantot Koledžas īpašumu un resursus ekonomiski un saudzīgi, atbilstoši Koledžas iekšējos normatīvos aktos noteiktajām prasībām. Ja savas darbības vai bezdarbības rezultātā var ciest Koledžas resursi un infrastruktūra, savlaicīgi informēt Koledžas administrāciju.
- 5.4. Rūpēties par profesionālās kvalifikācijas izaugsmi, izrādīt iniciatīvu un sniegt priekšlikumus darba vides un pienākumu uzlabošanai.
- 5.5. Ievērot ētikas principus savstarpējā komunikācijā un sociālajos tīklos, tai skaitā, informācijas izplatīšanā, komentāros, viedokļa paušanā, kas satur pārprotamu vai pazemojošu attieksmi pret Koledžu, studējošajiem, izglītojamajiem, docētājiem un pedagogiem, vai citiem darbiniekiem.

VI. Prevencija un rīcības kārtība seksuālās uzmācšanās gadījumos

- 6.1. Koledžā nav pieļaujama nekāda veida seksuālā uzmācšanās neatkarīgi no tā, vai tā notiek starp studentiem, izglītojamajiem, docētājiem, pedagogiem, administrācijas darbiniekiem vai citām personām, kas iesaistītas studiju vai profesionālajā vidē.
- 6.2. Koledžas darbinieki, akadēmiskais personāls, kā arī studējošie un izglītojamie ir atbildīgi nodrošināt drošu un respektējošu vidi Koledžas telpās.
- 6.3. Informācija par sūdzības iesniegšanas vietu, kārtību un atbildīgajām personām tiek publicēta Koledžas tīmekļvietnē sadaļā “Studentiem” - “Priekšlikumi un sūdzības” kā arī e-studiju vidē Moodle un tiek regulāri aktualizēta.
- 6.4. Iesnieguma iesniegšanas kārtība ir noteikta “Studējošo un izglītojamo priekšlikumu un sūdzību iesniegšanas un izskatīšanas kārtība”.
- 6.5. Sūdzības par seksuālo uzmācšanos izskata Ētikas komisija, nodrošinot konfidencialitāti, objektivitāti un savlaicīgumu. Komisija var lūgt iesaistīto pušu paskaidrojumus atsevišķās uzklaušanās reizēs (ja iesniegums nav bijis anonīms), ja tas nepieciešams, lai aizsargātu iesaistīto personu labklājību.
- 6.6. Koledža veicina izpratni par seksuālās uzmācšanās problemātiku, atbalstot izglītojošus pasākumus, informatīvas kampaņas (tai skaitā apmācības) un nodrošinot regulāru Ētikas kodeksa aktualizēšanu un komunikāciju ar studentiem, izglītojamajiem, docētājiem, pedagogiem un administrāciju.
- 6.7. Studiju procesā, kur tiek izmantots pamatots fizisks kontakts (piemēram, praktiskajās nodarbībās), docētāji un pedagogi kursa sākumā (vai pirms nodarbības) informē studentus un izglītojamos par apmācības specifiku un nodrošina drošu un respektējošu vidi.

VII. Ētikas kodeksa normu pārkāpumu izskatīšana

- 7.1. Kodeksā noteikto ētikas pamatprincipu, kā arī uzvedības normu pārkāpumus, ja radušos problēmu nav iespējams objektīvi atrisināt, izskata koledžas Ētikas komisija.
- 7.2. Ētikas komisijas uzdevumi:
 - 7.2.1. izskatīt un novērtēt iesniegtās sūdzības vai iesniegumus par studējošo, izglītojamo, docētāju, pedagogu vai administrācijas darbinieku Kodeksa pārkāpumiem;
 - 7.2.2. sniegt atzinumu Koledžas direktorei, par konkrētas Kodeksa uzvedības normas pārkāpuma faktu un priekšlikumus, piemērojamajai atbildībai pārkāpuma gadījumā.
- 7.3. Ētikas komisijas darbību nosaka koledžas Ētikas komisijas darba organizācijas kārtība.
- 7.4. Ētikas komisijas lēmumiem ir ieteikuma raksturs.
- 7.5. Nav pieļaujama jebkādu nelabvēlīgu seku radīšana studējošajiem, izglītojamajiem, docētājiem, pedagogiem un administrācijas darbiniekiem saistībā ar sūdzības vai iesnieguma iesniegšanu par Kodeksa normu pārkāpumiem koledžā.
- 7.6. Lēmumu par rīcību, Kodeksā noteikto normu pārkāpuma gadījumā, pieņem Koledžas direktore.

VIII. Noslēguma jautājumi

- 8.1. Ētikas kodeksa īstenošana ir ikviena Koledžas studējošā, izglītojamā, docētāja, pedagoga un administrācijas darbinieka pienākums.
- 8.2. Šim Kodeksam pakārtotos Koledžas iekšējos normatīvos aktus apstiprina ar Koledžas direktores rīkojumu.
- 8.3. Koledžas Dome pēc situācijas analīzes var veikt šī Kodeksa grozījumus.

Ināra Upmale

RSU Sarkanā Krusta medicīnas koledžas
direktore

Sanita Litiņa

RSU Sarkanā Krusta medicīnas koledžas
direktora vietniece akadēmiskajā un pētniecības darbā